

AITA SANTUAREN ITZA

Pazkoetako Deia (Jorraillaren 17'an)

MUNDU BARRIAREN BILLA

Aita Santuaren biotza negar maikoz bustirik dagoela dirudi, mundua gau illun, atxekabez beterikoan murgildurik dagoela ikusirik. "Bein baño geiagotan ager arazo dizuegu, aberri eta lurralde guztietako gizonak nastu eta nastzaille dan mundu batean bizitzera bear-tuak daudela, bilduriti eta noruntz jo ez dakitela", dio Pazkoetan mundu guziko kristauei zuzendutako dei aipagarrian.

"Zainetan odola aitzen dijoakion soin erdoitu eta ustel bat dirudi munduak; gizon, talde, aberriak, elkartuak bizi ordez sakabanaturik bizi naiago bai dute. Eta elkartzen bada, batak besteari gorroto dio, mundik okerra egin dabiltz ausi arterañoeko burruka dabilkite".

Lurra ekaitzpean bai illun!! "...Izaki nastuari itzaropenik gabeko azken ordua aldu zaiola dirudi. Izarrak argirik ez diote bialtzen nora joan ez dakin gizonari..., landare, lore, bizidun oro erio-loan eroririk daude... Birtartean sorcoetako lu sokorrak itzaropenez beterik pil pil dagite; lurpeko aziak egon eziñean daude; txoriak ere goietara igoko lirakelakoan, beren egoak geldi dituzte; ezertxo ere ez da igitzen. Bañan, sortaldera, argi-izpi bat dager..." Bizitza, bizitz berri bat ekarriko duan argi-izpia...

Mundua ere, lurra-antzo, ekaitzpean dagoela, dasaigu Aita Santuak; eta gau illun, goibel onen aurrean bere biotza negarti dago. Badaki, ordea, gauak eguna ekartzen digun bezela, munduaren gau au ere argi izpiak joko dutela eta argituko.

"Bañan munduaren gau onen ondoan, goiz-argi, eguzkiak iñoiz baño geiago berotuko duan egun berri bat agiri-agirian da..."

Izan ere, egunetik egunera aldaketa aundi eta arrigarriagoak ikusten ari gera lan soro guztietan, gizonaren on aundienerako eratsen dituztelarik. Munduak orrela badarrai, gaur asmatuak urte gutxietara atze-usaia izango du. Au al degu ordea, aldaketa edo aurrerapen au, munduari argi egingo diona? Asko eta asko baidira 1956'ko eguberri deian zionez, teknika jainkotzat artzen dutenak. Eta eguberri deian bezela, pazkoetako dei ontan ere, argi argi digu ez degula teknika, aurrerapena, mundua antzaldatu, berritu dezakena. "Askoek ikusten eta aitortzen ere dute, Jesus giltzapean sartu, sendietatik urrutiratu, jakintza eta gizartetik aldendu degulako, munduko gau illun au gainera etorri zaigula; erria aurka jaiki zaiolako; itzik gabe, illik utzi dutelako".

Aita Santuak bere gain dabilkin egitekorik nagusiena au da bai, zifnez: Kristo, gizonen bizitz osoan sartu arazi, sendietan, lantegietan, jolastokietan, jakintzan, lagunartean, erri eta aberrietan, its batean edonun..." Go-rroto ordez maitasuna, guda ordes, pakea jarriaz...

Ori iristearren eta ikusirik aldaketa, aurrerapen arrigarri auk dirako edo, mundu zabalean gezur ugari zabaldu dirala, besteei erakustea bere gain dutenak askotan aurrerapen oni buruz ziur zer iritzi ez dakitela nabaiturik... bakoitzari, auk guztiak aurrean izanik, bere egitekoa, bere eginkizuna nola bete erakusten ari da atertu gabe; arriskuko eta okerbideetatik aldendu, bide zuzenetik eman.

Itz batean, lurra antzaldatu nai du. Mundu berri bat egin nai luke eta gai oni buruz, zenbat eta zenbat lan egin digun XII P10k, zenbat erakutsi eder, zenbat itzaldi, auk, zuzenbide, emanik dizkigun guztiok badakigu. Bere itz goxo, maitakor oiek entzuteko zoriona izan dutenak asko eta asko izan dira: Apaizak, irakasleak, ikasle, gazte eta abar... Eta sail bakoitzari mundu berri lantze ontan ze arlo, ze egiteko izango duen argikiro agertzen die. Mundu berri bat nai du, bañan zarraren erdian, ogeigarren eun-ki erdian; arrek duan ona ezagutu eta arturik; txarrik, berriz, badu, zuzendu eta ondurik. Kristori, berari bakarrik dagokion, eta gizonak, txoroak! teknikari eman dion tokia, eman. Kristo sarrerazi, ez elizetan bakarrik, bañan baita ere kale, enparantz, lantegi, ikastetxe, elkarte eta sendie-

tan...

Eta Aita Santu berak, Aita Lombardiri, Epaila-
ren 12 an idatzitako eskutitzan dionez "Mundu-Berri orren
alde lan egiteko, ontze ori apiz eta gotzaintzara deituak
dauden kristauek asi bear duala agirian da... Apaiz e-
do Eleizak edotariko gotzaintzara deitu ditun kristauen
donetasunak lortu dezaioke sendiari osotasuna; lantegieta-
ra zintzotasuna eman eta lagunartera zuzentasun geiago.

Bai egi aundia ziola idazlari bikain eta sinis-
men sakoneko izan zan Louis Veillot'ek "kristauak otoitz-
aren bidez, mundua gaizkatu dezaketela" zionean, eroririk
zegen illunpetik lurra argitaratu.

Munduaren berritze ontan kristauak ain garrantzi
aundia badu, apaizarena aundiagoa dala esan bearrik ez de-
gu, apaiza berez, ortarako jarria baida, gizonak Jaunagana
emateko. Bañan, bere lan, bere egiteko ori, nola bete gaur,
XX eunkian? Eta bere lan ontan, nai ta nai- ez, billatuko di-
tuzten eragozpideak nola garaitu?

Benetan aipagarria, apaizgai guztiok irakurririk,
oso gogoan artu bear gendukena da, Aita Santuak gai oni bu-
ruz Barcelona Barrutiko Apaiz-ikastetxesri egindako itzal-
dia, zuzenbiderik ederrenak badamaizkigu.

Barcelonako Apaizeri (1957 Garagarriaren 15'an)

Ara zer dien: "Iru gogamen auek nai nuke zuek
zuek buruan erabiltzea:

1) Zuzena bezelako Apaiz-Ikastetxeak bear bearrezko-
ak dituzte; Apaiz gazteak, alditxo batean beintzet, egun
gutxi barru bere gain artuko duten lanera gertutzeko:

a) Ori eskatzen du ogeigarren eunkiak - jakin-
miña, jakintza berarekin enaturik - banaka batzuek izango
baidira ikasien artetik ez ezik, erri xearen erdian, bere
artzai eta zuzendari diraneri orain amar, ogei urte eska-
tzen etzietena, eskatuko dietena.

b) Ori eskatzen du teknika bidean ikusi degun al-
daketak eta apostoladua egiteko eran sortu diran bereizta-
sunak - egiazko jakintza biurtzerano, ez urruti -. Arretaz
ibilli emen Jainkoarren, ez itxu itxuan eta orainarte baño
gertutu, zuen lanak on geiago ekarri dezan...

k) Eta azkenik, bai ta ere ikastaroa amaitu ondoren gogogaietarako alditxo bat ematera beartuak izateak. Izan ere, bizi gorriaren aurrean arkitzean, len baño askoz ere obeki ulertu baidu lurrari itsatsia dagon mundu au, goi arnasez erein bear litzakela. Ortarako, berriz, astirik ez dio utziko eguneroko geldi ezin egon txoro onek...

2) Inetxo maiteak: apaiz gazteen betiko ametsa vuxe baida: toki guztietan aurrera atera, zer izango dan jakin gabe ere berrikeriren bat amestu batez ere gizarteko gaietan". Bañan iru gauza auk gogoan izateko esaten die:

a) Apaizarentzat, aurrerapena ez dala noski erakutsi berriak asmatzea, banan berri Onak ekartzen diskigun aspaldiko eta betiko aiek bear bezela erabilitzea.

b) Ori iritxiko duala ez noski itxu itxuan eta azkar; bere egiteko guztietan eleiz amaigoitura duanez, bearezko da zurtasun eta neurria jarriaz baño.

k) Eta aldaketa onen aurrean geldi edo lasai egoterik ez duala, ez; bañan ez ta ere erabat beste aldera jo, apaizaren egiteko berezia aturik...

3) Banan arazo auk dirala-ta, - naiz gaurko egunean garrantzi aundia artu, naiz Elizak arazo auetan atzera orde, aurrera egin badu ere susarki -, ez luteke aztu bear apaizak:

a) apaizaren egitekorik nagusia gizonen biotzak lortzea dala, Kristoren apaizgintza lurrean jarraitzea, Aitaren aintza... eta bere zainpean ditun ardi garceeri betiko zoriona iristea, bizitz ontako lanak beste bizitzako saria emango digutenak dirala erakutsiaz.

b) Gaurko egunez gizarteko bizitzak dakarzkigun goraberak konpontzeko kristauak ez dula iñorekin muturjeka asi bearrik, elkar artean betiko arauen argipean pakebide bat billatzen leyatu baizik.

k) maitasuna, zuzentasuna baño geiago eratzea dala eta zuzendasunak al ez dezakena, maitasunak al izango duala."

Iñork ez du noski esango garrantzi aundirik es duala guretzat Aita Santuak Barcelonako barrutike apaizari esanak. Garrantzi aundikoa, eta gogoan ongi artu bearrekoa! Ori egin ez delako, or ikusten ditugu nunai apaiz ugari,

amabi, amairuren bat urte seminarioetan ikasten egiñik, errietara joan bezain laster idazti guztiak itxi eta auspean uzten dituztenak; or ikusten ditugu, nunai apaiz ugari bear bezela gertuak ez diranak; apostoladuko era berrietaz ezer edo oso gutxi dakitenak. Beti aurrera joan nai izaten dute apaiz gazteak, bidean billatuko dituzten arriskuerei begiratzeke, itxu itxuan, eta ez Aita Santuak eskatzen digun arreta eta zurtasunekin; eta orregatik gertatzen dira gertatzen diranak. Gogora ekar Frantzian apaiz nekazariet gertatua: usterik onenean sartu ziran aiek ere nekazari artean; nekazari biurtu ziran, sinisgabeaiek Jainkoa alde batera utzirik bizi ziran aiek Jaunaganatzera. Asmoa ederra zan, ederragorik ezin; bañan bear izango zuten zurtasun, zentzutasuna izan ote zuten? Lan asko egin zuten, lan bikaña, eta nere ustez kalte zerbait Elizari egin bazioten ere, on askoz ere geiago egin ziotela esan bearrik ez da. Beti go-goan izan bear degu Aita Santu berak, Eleiz artzai Felten agurgarriari, epaillaren 25^{eko} eskutitz ederrean idatzi ziona: "Guztietei Berri Ona zabaldu eta naigabe guztietan laguntzeko asmoa toki guztietara joatera bultzatzen duan zaletasun berak, arriskuan jartzten du noizean bein apaiza: bere esanetan okertzeko arriskuan, eta bere bizikeran bear bezela ez jokatzeko arriskuan... apaizarentzat lenengo eta bear bearrezko eginkizuna bere donekuntza dala aztuazirik"

Aita Santua eta irakasleak.

Teknika bidean ikusi degun aurrerapen onek jakintza sorotan ere berrikeri ugari sartzeko arriskuan jartzten gaitu. Izan ere, bai txorua gure adimena! Egiaren atzetik beti ibilli oi da, eta egia lortu arte ez da lasaitzen. Bañan askotan egiaren jabe dala uste badu ere, azalean aztertu dualako eta ez sakonki edo baita ere berari atsegin zaiolako bakarrik edo orrelako beste zerbait dalata, bere ustez egia dan ori gezur izatea gertatzen zaio. Egia nun eskuratu?, dio ordun kez karenpean jakinzaleak. Apaiz irakasle batentzat erantzuna ez da zalla; egia Kristo degula, eta berak esana, "Eleizaren erakutsiak dirala egi-tzat artu bear ditugunak, - erakutsi auekin bat ez dan oro, gezur dala jakin. Bañan berrikeriak ere askotan, eta batez ere gaurko egunean, bultzarazten du eta itxutzen apaiz be-

ra ere - beti gogoan izan bear dugu zein aldakorra dan gure adimena-.Berrikeri onen kutsua denak izan dezakete filosofi soroan,bañan batzuek besteak baño geiago. Orregatik, alegiñak egin ditu Eleiz Amak filosofi gaiak sakonki erabilli eta kutsu ori al gutxienik zuten irakasle aundien erakutsiak jarraitzeko eskoletan,erakutsi auek Eleizak ontzat artu eta aintzakotzat ezagutu ondoren noski.Ori egin zun XIII Leon Aita Santuak eskola guztietan Tomas Deunaren erakutsiak jarraitzeko naia agertu eta agintzen zuanean; ori egin dute beste Aita Santuak XII Pick beti.Begira Dell' Aqua jaun agurgarriaren bitartez Italiko Seminarioetan filosofi irakasleen bilgurari idatzitako eskutitzaren berri laburki:

Italiko Filosofi irakasleei.Eskutitza (9-4-57)

XIII Leonek eskoletan filosofi gaietan Tomas deunari jarraitzeko naia agertu eta agindu zuanetik (AETerni Patris,Idazkia.1879-8-9'n) kristau filosofia berritzeko asmoak eraginda,egin diran surrerapenak aipatu eta Apaiz bati egiazko filosofi gaietan ikasia izatea bear be-arrenkoa zaiola,eta filosofiak erakutsia aztea edo ajolik ez izateak apaiza zenbat arriskueta jarri deiken agertu ondoren,ara zer dion:"Gizon askoren adimenetan zalantza eta kezka zabaltzen duten bururakizun bolada oriei eta berrikerien atzetik dabiltzenei,egia berak duala ziur eta lasai esan dezaken aspaldiko kristau filosofia aurrean jarri bear genieke. Izan ere,lu illun onentzat apaizak argi bizi izan ditezen,gotzaintz lanari ekin eta kristau jakintzaren oñarriak arkitzeko ifioiz baño beartuagoak daude egia bere duan filosofian murgiltzera;onek agerrerazten digu zein garrantzi eta begirune aundikoa degun irakasleen egitekoa,biarko apaizek lantzean".

Aita Santua eta ikasleak.

Gazteak dirala,eta batez ere ikasleak,Aita Santuaren begi ninietan daudenak,zenbat itzaldi egin,zenbat erakutsi eder eman dizkien ikustea naiko da.Bere biotza agiri agirian jartzen die;ezer izaturik ez du gazteentzat; aolku bakañenak ere aientzat dituzute. Gazteen biotza erabat aztertu edo miatu nai izaten du;bere estuasun,asmo,neke,illunaldien berri izan eta aolku berexienak ematearren.

Azkeneko lau illabete auetan, badiugu Irrati-dei bat Ameriketako Erri Elkartuko katoliko-eskoletarako ikasleei (6-3-57); itzaldia Erromako 50.000 ikasleei (24-3-57); Madriderako ikastetxe nagusian Legezitia ikasten ari diranei (1-4-57); Agur itzak, Afrika eta Antillaske ikastetxe nagusietako ikasletalde bati (23-4-57), eta beste bat edo beste ere bai. Lendabizi aipatutako iruak azaldu nai nituzke laburki, iru aukerak baiditugu garrantzi sundiensekoak.

Estados Unidosko Ikasle Katolikei. Irrati-deia (6-3-57)

Pozgarri dala beretzat, dio, Ameriketako gazteei mintzatzea. "... Berriz ere Estados Unidosko seme kutunei mintzo nairik ara ni emen; berriz ere zuen artean alditxo bat egin asmo det, nere itza eta gogoia ore zuenak dituzutela une onetan jakin dezazuten... Euetako batzuek sendalari izango dira, bear bada, egunen batean; aukerak legegizon; aiek artuemanetara joko dute. Zuen arteko askoere apaiz izango dirala uste det. Bai apaiz bearra dula Eleizak, Kristok asi zuan lanari jarraitzeko!" Eta neskatzari zuzenduaz: "Zuetako batzuek ere lekaine izango zeratenoski. Dei aundiagorik bai ote?"

"Dana dala, zuen gerokoari buruz, nai dezuten bide artuko badezute ere Jainkoaren seme zeratela beti guztiok gogoan artu bearko dezute, batakoaren bitartez; eta jakina, zuek maite zinustelako Gurutzean il eta betiraunde osoan zuek berarekin euki nai izan zuan Jesus maitatzen jarrai bear dezute.

Zer ez ote zenuteke emango Jesus onen argazki egiazko bat izatekotan, bidalien antzera ezagutzeko? "Jesus zer izan zan adieraztea emateko ~~eta~~ itz ~~maite~~ dirala esaten die, Kepa deunari artuaz: "Transiit benefaciendo, on egiñez igaro zan". "Argazki obeagorik bai ote? Kepa deunak, Jesusi buruz geienik gogoratzen zuana auxe zan: Onegiñez igaro zan". Gizataldeak edonundik zetozkion. "Gizatalde aundiak, dio Mateo deunak, zihoazkion elbarritu, itxu, gorrak bere onetan surkesten zizkiotelarik. Eta Berak guztiak sendatzen zitun" (Mt. 21, 14).

"Egun batean, illobiratzera seramakiten alargun baten seme bakarra, amari itsuli zion bizirik, esanik: "Etza-

zu negarrik egin". Ama baten negarrak bere biotza ukitu da eta amari aurkeztu dio illotzik zegoan semea piztuta... Poz artzen du legenardunak bere soñekoa ikutzera urbiltzen zaizkionean. Aien zaurien gañean eskua ezarririk sendatuak gelditzen ziran. Kepa deunak, ofutzik eta neke neke eginda, gaxe eta bearrean zeuden gizonei on egiten aruntz onuntz zebillela, dasaigu". Kristau zintzo baten egitekerik aundiena Jesusen bideari jarraitzea, Jesusen antzeko izan eta gure eginkizunetan agertzea dala gogora ekarri nairik... "Jesussek burututako arrigarrikeri eta alatzak iñork ez dizkizute eskatuko seme maiteak; baña ni, eta zuen guraso, irakasleak ziur daude zuen artean, zuen etxe, ikastetxe eta jolas-tokietan on egiten igaroko zeratela."

"Garai ontantxe, gotzai jaunak... zuen laguntza bearrean dituzute, miñez dauden eta bizi al izan eta berotzeko ezátxe, ez janari, ez sendagairik, ez soñekorik duten lurbira osoko gizon, emakume, aurrei on aundia egiteko. Zer eskeñiko dezute zuek aien laguntzarako?" Lendabizi, zuen otoitzak eskeñi, - garizuma guztian otoitz berexiak -, Jau-nari eskatuaz aberri gustiei, Berari eta lagunurkoeri buruz maitasun sutsuagoa izaten lagunduko dien pake eta aurrerapena eman dezaiela.

"Eta gero, garizuma ontan, zueri gogozko zaizkizuten gauz txiki batzuek utzi edo eskeñiko dituzute, noski. Eta orrela biltzen dituzutenak zuek baño estuago, zuek aibat ardura eta atsegin gabe bizi diran aurtxoeri eskeintzen badizkiezute, zuen biotzak postuko dira... Orduan bai, zuen lagunik aundiena eta ain maite maite zaituten Jesus orrek Ameriketako eskoletara begiratu bat emanik, on egitea nai izan eta benetan bere nala egi biurtzen duten aiek bakarrik bere semetzat artu eta esagutuko ditu. Eta, zuek ez al dezute Aita Santuaren alde otoitz egingo?" Au bai dala, biotzetik biotzera itz egitea, benetan maitekiro; aurraren biotzaren izkutu guziak ongi esagutzea. Auek irakurtzean Jesus ber bere aurrei izketan ari dala dirudit.

Erronako 50.000 ikasleei. Itzaldia (24-3-57)

"Gastedi sail alaiak gañezka jarri beste bein Eleiz nagusi auzasiko edo ez, ikeras Eleiz onen orma gustiak dardarrean jartzen duan udaberria dirudit nere surrean bes-

te bein... Erromako eskola txikitako ainbeste gazte ikus-
tean, nere biotza zerk txoratzen duan geienik zorion une au-
etan esaterik ez det; ain maite zaituten guztion aita one-
kin itz egitera etortzeko zuek jarri dezuten gogo, ardura
guztien berri izan baidet. Auek denak nola eskertu ez da-
kit..."

Gaztedi ase eziña.

Egin dituzten lan eta aurrerapen guztiak txalotu
ondoren, "...aita batek bezela zuen estuasunen berri artzen
nuan bitartean nabaitu det berebat bide zuzenetik zerbait
okertu zeratela eta ezin eramana zerbaitek artu zaitutela.
Bide zuzenetik okertu zerate, jakintza soroko aurrerapena
eta au dalako teknikan aldaketa ikusten badezute alde bate-
tik, bestetik ikusten baidezute asko eta asko goibel daudela
gaur gertatzen dana ikusirik eta biar gerta deikena ez da-
kitelako. Ezin eramana berriz zuen bizitz osoa betetzen du,
eskola ere bai; ezin eramana irakasleeri buruz, zuek nai di-
tuzuten bezelakoak ez diralako; ezin eramana ere ikasteko e-
rari buruz, ez bazaizkizute eguneko iruditzen".

Bañan; zergatik zaudete zuek estu? "Mundua nola
dijoan ikusteak naigabetzen zaitute eta mundu berri bat a-
mets dezute", erantzuten die Aita Santuak. "Eta gazte asko
eta sko badira, zer egin ez dakitenak berritze au irixteko
eta bere egiñal guztiak alperrikako izango dirala uste du-
tenak, beste asko ere badira itxaropenez beterik daudenak
geroko orri buruz. Auen artekoak zerate zuek seme kutunok;
gaztedi errea (mindua), zeratela suetaz ez dago esaterik
gaztedi bizkor eta beroa, Jesusek lurrera skarri zuan sus
zabaltzeko gertua baño. Zuen ements ori benetan egi biurtu
dedin ordea, ikasle bezela bete bearreko guztiak, arreta aun-
diz bete bearreko dituzute oraintzetik. Iru auek batez ere:
ikasi bearra, bear bezela ikasi, bear dan guztia ikasi.

a) Ikasi bearra:

"Gazteen adimenak esnatzen diran bezin
laster, guztien berri jakin nai izaten du, ta izakiak berriz,
bere arrigarrikeri ta izkutuak begien aurrean jartzen: bizi-
tza zer?, gizonaren eginkizunak, zuen ametsak, zertara goaz?
Ze bide artu? Nola iritxi? Argi bizi eta erantzun egokiaren
zai dauden galderak, auek guztiak. Ikasi, beraz, lan asko egin
bearrean bazerate ere; ikasi bearrekotik ta irakasleak esat-
ten dizuenetik ez alden du. Ikastekoan zabar eta alper izatea

zeok saltzea izango litzake, eta gaita ere zuen gurasoak, zuek ikastearren lan neke asko jasan bearco baizituten bear bada; aberria ere bai, gizon ikasi, jakintsu, legegizonen bearra baidu".

b) Bear bezela ikasi:

1) "Ikasi benetan. Bañan ez uste izan inoiz, ikasteak garrantzi aundia duala, lester bearrean izango zeratelako bakarrik. Ez dakizute oraindik bizitzan zer izango zeraten, ze bidea aukeratuko dezuten... Idazti bat irikitzean, ikaskai bat astean, azterketa aurrean, etzenuteke, zertarako det? galdetu bear. Ez esan: Ingeniero izan nai det; zertarako det filosofia? Lege gizon izango naiz; zertarako det bada fisika? Sendagille izan bear, eta zertarako det ertia? Gai guztietatik zerbait jakitea beti ongi etortzen dala eta askotan bat ikasia eukitzeak, bestea erre-xago ulertzen lagunduko digula jakinki...

2) "Dena buruz ez ikastea. Ez degu beñere uste izan bear benetan ikasteko zenbat eta gai ugariago ikasi ordun eta obeago dala. Ez dira gauz geiegi bear, bearrezko ta egoki zaizkigunak ongi ikasiak baño; bear bezela ulertuak eta bear ainbat sakonduak. Jakintzak sortu dun oro eta zuen eskoletako maietara eltzen diran idaztiak oro ikastea gizonak ez dezaken zerbait egitea izango litzake. Au egi egi dezute eta kaltegarri gaitnera".

3) "Zuen lanak batu eta sakondu. Gazteak askotan erortzen diran beste arrisku bat ere bada: irakasle ta ikasgaiak gertutzeko ardura dutenen laguntza- ren bearrean izango dira ortik igesi egiteko.

Eskolan dabillanak ongi daki gauza asko naasian ikastea baño okerragorik ez dala: gauza asko eta batak bestearekin ikustekorik gabe, askotan. Lanak batu eta sakondu al izatera iritxi bear luke adimenak, jakintza gaietan benetan lan egiñik. Ikasleak sinismen gaiak alde batera uztea gertatzen da; beste gaietan ikasle diranak ere begi okerrez begiratzen dituzte". Sinismen gaiak alde batera uzteak zenbat kalte ekarri deizken esaten du gero, eta zein ohea izango litzaken askoz ere gai guztiak bear bezela erakustea. "Ikasgaietan nai genduken batasun ori, "corpus doctrinae" onen buru Kristo bera jarriko bagendu iritxiko litzake. "Egia ni naiz" zion bein batean (Jon 14,6). Izakia ikasten ari zeratenean gauzak oro berak egiñak dirala eta egindako-

rik ez dala berak egiña ez duanik". Eta beste gai guztietan ere berebat egin".

k) Bear dan guztia ikasi:

"Izakia ikastetik asi, lendabizi. "Izakiak bere edertasun eta txorakizunen bidez, gaurko gaztedia bereganatzea bearrezko degu. Gora zuen begiak zeru goi urdiñeko izarretaraño, bizi zeraten lur onen edertasunak arretaz aztertu... eta ikusirik arrituta geldituko zerate zein errex dan izaki guztien Jainko egillea ikustea izarretan...

"Gero, jakintza guztien oñarri degun filosofi gai-
etara jo. Egia esan, askotan gertatzen dana dana da, ain jator eta bearrezko gaia izanik, oker dijoazten adimen eta biozga-
beko maixuen gezur sail bat erakusten dala filosofian, egia alde batera utzirik. "Egia zer? Eta mundua? Ezagutzerik bai ote? Jainkerik bai al da? Jainkoak munduarekin zer ikustetik du? eta gizonarekin? zer dalata bizi? eriotza zer?... Gal-
dera guzti auei erantzun egokia eman al izan bear zenuteke guztiok. Galdera guzti auei erantzun al izateko, filosofi guztietan lenengo eta maixu dan kristau filosofian murgil-
du.

"Eta azkemik, kristau guztiak, bañan batez ere ikasten ari diranak, alen neurrian gogo gaitan asko ikasi-
ak izan bear lukete. Azkeneko izango baizlitzake beste gai guztietan aurreratzen ari zeraten bitartean, sinismen gaitan aurtzaroan ikasitakorekin gelditzea".

Eta bukatzen du esanaz: "Egiaren jabe izatera irixten zeratenean, egi ori zuen bizi ta eginkizunen arau biurtu ezazute. Azi zaitzte Kristogan "Maitasunez egiari itsatsirik, buru degun Kristogan egunetik egunera aziaz" (Ep. 4, 15). "Egia baño gezurra meiteago izan duan mundu onen orde, mundu berri bat amesten dezute. Mundu berri onen buru Jesus bera izan bear du. Nai al diguzute beraz, beiritze ontan zuen laguntza eskeñi? Kristo izango da garaille; Beragatik burruka egin eta Beragatik nekerik jasan nai al dezute? Gaztedi aul eta ergela ez izan; gaztedi bizi, beroa baizik. Piztu eta zabaldu Jesusek lurrera ekarri zigun sua".

(1-4-57) Legeistia ikasten ari diran Madrideko ikasle-
talde bati. Aolkua.

Its gutxietan au dasaie:"...Zuentzat eta zuen inguruko guztientzat ere ain garrantzi aundikoak diran egun auetan,garai,gauz eta gertakizunen berri artu eta azkarregi gabe,geldi aztertu bear zenituzteke,ulertu al izateko zuen bizitzan,gero damutuko zeraten zerbaiti ekin baño len,argien argi dan Jaunari apalki otoitzatxo bat zuzendu ezkerro ez litzake noski alperrik galdua izango. Garai auetan batez ere...biarko mundu berri ori eraikitze ortan zuen laguntzak ikusteko aundia izango du,lan ortan zuen sua eta atsegin sarieza jartzan badakizute,ikasí dezutenetik opa litzaken arnaria ateratsen bazenekite.

"Azkenik,zuen gazte aroko azken egunetan zaude- ten ezkerro,on litzazueke noski,zuen igaro urteeri begira- tu bat ematea; garai ortan,besteeri begiratzeko zuen buru- aren onerako lanean ari izan baizerate,zeok lantzen.Lan au ifioiz etzenuteke alde batera utzi bear,erabat amaitua bazenute bezela;era berean,zuen berezitasuneko ikasteari jarrai egin bear zenieke,idazki,aldizkingi,itzaldi edo beste argitalpen guztien bidez;bañan zuen buru lantze ofek berekin dituan lanak ez zaitzatela berriz izutu,eta egune- tik egunera aurreratuz joan... Onbide guztien lenen eta buru zuzenbidea baldin badegu,aintziñakoak aitor zegiten- ez (Cic. De Officiis 3,6).Bizitz osoan bere alde lan egi- teko itz eman dezutenok,zenbat on egin dezakezuten agiri- an da.Orduan,Suarez,Victoria,...Sotok ain pizturik euki zuten zuzi onen argia ez daiñoiz ere itzaliko..."

o o o

Mundua gaizki dijoakigu,illunpean,gezurpean,ero- ria baidegu eta mundu erori au altxa egin bear degu,illun- petik argitaratu,gezurpetik egibidera ekarri.Itz batean, mundu berri bat egin.Auek dira,nabarmenki ikusten degunez aurreko itzaldi,eskutitz,aolku auetan Aita Santuak etenga- be ibiltzen dituan gogamenak.Uztaren 9'an Alosterriko (Belgika) ikasle-talde bati ere,dasaio:"ikastaldi nagusi- etara igarotzera zoazte;gogoan izan bear dezute beraz, kristau ikasle gazte izanik,zuen gain betebear aundiak i- zango dituzutela,Eleizak asko eskatuko baidizue.Uzkurkeriz eta zerekoitasunez orain darabilzkizuten elburuak indargal- tzea ez luke nai Eleizak.Bizitzan emango zaizkizuten goi tokietan,egi billa dabiltzenentzat argi izango zerate,zuen

laguntza eske etorriko diran miñez daudenentzat, kemen eta indar".

Bañan batez ere apaizak!! Guk izan bear degu benetan argi, illunpean eta gezurpean eroririk dauden gizonentzat; gatz, lurrarentzat, guregatik esana baidago: "lurrarentzat gatz zerate zuek; eta gatz gezatu ezker zerk gazi-tu?" eta geroxeago berriz "Giza argi zerate zuek... giza aurrean dirdir bego zuen argia eta zuen egin onak ikusiko ditute eta zuen goiko Aita goretsiko" (Mat. 5, 13). Gatz bagera beraz, ez gaitezen arren, gezatu; argi bagera, dirdir bego gure argia, ez lakaripean jartzen dan zuzi piztua, gure egin onak ikusirik goiko Jauna goretsi dezaten gizonak. Gure lenengo eginkizu, gure donekuntza degu. Egia da apaizak egunatik egunera oztopo geiago billatzen ditula gizonak Jaunaganatzeko bere lan ontan, oituren zabarkeria, aurrerapen arrigarri onek ekarerazi digun aldaketa dalako edo, Eleiz artzai Felin agurgarriak bidalitako eskutitz ortan dionez. Bañan, zenbat eta eragozpide aundiagoak gure lan ortanarkitu, orduan eta gogo, kemen geiagorekin lanari ekin bear genioke, iñoiz baño gure laguntzaren bear aundiagoan baidago mundua. Toki guztietara joatera bultzatzen gaitun gure zaletasun onek arrixkuan jarriko gaitula Eleiz Artzai berari esan ondoren, dasaigu: "Bañan aitzekirik izango ote luke, batzuen negar eta besteen esamesei begiratuaz, bide onera ekarrarazi bear degun mundu au, dan bezela ikusi, eta ainbeste gizon aurrean arrixkuan izanik, nere antzera, bere biotzean kezka edo naigaberik nabaituko el lukenak? "Ez, noski, ez; aitzakirik ez luke. Gaxo auek erori balitez, galpen onen errudun bera bakarrik litzake. Eragozpide auek garaitzeko barruko bizitz orri su geiago jarri bearko lioke, jainkozalego izan. Eta batez ere ez astu idatzita dagola: "Done izan zaitezte; ni, zuen Jainkoa, done bainaz" (Lev. 19, 2). Santutasun ori irixteko, ez astu otoitza: "Orate magis magisque et instantius orate". "Egin otoitz; geroz ta geiago egin, etengabe egin", nere "Mentis Nostrae" itzaldian (A. A. S. 42, 667 or.) nere kezka eta miñaren berri eman bainizuten esanez: "nere seme batzuek lanean jarri zuten suarekin, apaiz baten lenengo egitekoa bere donekuntza zala astu baizuten. Auek guztiak gogoan arturik, "kendu dezagun illobitik egia eta ona ixten duten arria; Jesusen berpiztea bearrezko bai-zaigu, eriotzari bere indarra kentzeko" (Pazkoetako deia).

Jesusek gizonen biotzetatik errua kendu eta bere eskerra jarri bear du. Sendietara maitasuna itzuli, orduan lantegi, uri, aberri, gorroto asarreak erdiburik dituan lurralde guztietan, "gaua egun argi biurtuko da. Nox sicut dies illuminabitur". Eta orduan, guda ordez, pakea izango degu. (Toki berean).

Jarrai ditzagun Aita Santuaren esan, aolku auek, eta berarekin Jaunari dei egin, esanez: "Atoz, Jesus Jauna". Zenbat biotz dituzun zure zai! Biotzen bizi eta jabe Zu bakarrik izango zeran egun ori zenbatek amesten duten! Atoz, bada, Jesus Jauna!!!

Balardi'tar Ion

Lazkai'ko beneditarra.